

เทศน์เช้า วันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๑

พระอาจารย์สงบ มนัสสุนโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะๆ ฟังธรรมะ ธรรมะคือสังฆธรรม สังฆธรรมเป็นสิ่งที่ประเสริฐ ประเสริฐที่ไหน ประเสริฐที่ในหัวใจของเราใจ ถ้าในหัวใจของเรามีคุณธรรมนะ มันไม่สงสัยในวิญญูะ มันไม่สงสัยในวิญญูะ เวลาเวียนว่ายตายเกิดในวิญญูะนี่ผลของวิญญูะๆ การเวียนว่ายตายเกิด การเวียนว่ายตายเกิด ความรู้สึกนึกคิดเกิดดับๆ ในหัวใจ มันสร้างแต่ความทุกข์ความเดือดร้อนให้กับหัวใจของเรา เพราะความทุกข์ความเดือดร้อนในหัวใจของเรา เราต้องเมตตาตนเอง

คำว่า “เมตตา” เมตตาเค้าจุนโลก ที่ไหนมีรักที่นั่นมีทุกข์ ถ้าที่ไหนมีรัก มีการยึดมั่นถือมั่น มีการชวงชิง มีการแสวงหา นั่นนะที่ไหนมีรักที่นั่นมีทุกข์ แต่ถ้ามีความเมตตาณะ เมตตาตนและเมตตาผู้อื่น ถ้ามีความเมตตาๆ ความเมตตา เมตตาธรรมเค้าจุนโลกๆ

สัตว์โลกเป็นไปตามกรรมนะ สัตว์โลกเป็นไปตามกรรม เวลาเราเกิดมาเวียนว่ายตายเกิดในวิญญูะ แล้วสิ่งใดที่ไม่ประสบความสำเร็จ สิ่งใดในหัวใจของเรามันเดือดร้อนมันบีบคั้นหัวใจของเรา แล้วบีบคั้นหัวใจของเรา เราก็มองแต่สมบัติของคนอื่นไง ไม่มองสมบัติของเรา

ถ้าสมบัติของเรา สมบัติของเราก็ชีวิตเรานี่ไง เกิดมาเป็นมนุษย์อาการ ๓๒ มีหัวใจที่เป็นปกติ ทำสิ่งใดก็ได้ มีสิทธิเสรีภาพเต็มที่ของเรา เราเห็นกันนะ เวลาคนทะเลาะเบาะแว้งกันเขาแย่งชิงกัน เห็นแล้วมันแปลกใจ เขาก็มีสองมือสองเท้าเท่าเขา ทำไมเราทำไม่ได้วะ เราทำได้ทั้งนั้นนะถ้าเรามีความเพียร ความวิริยะ ความอดุสาหะของเรา เขาก็มีมือมีเท้าเหมือนกัน เราทำสิ่งใดก็ได้ ถ้าทำสิ่งใดไม่ประสบความสำเร็จ เราก็ขวนขวายกระทำของเรา

เมตตาตนๆ ถ้าเมตตาตนแล้วมันมีความสุข ความสงบ ความระงับในหัวใจนะ เพราะเมตตาตน เมตตาตนไม่เอาสิ่งใดมาเผาผลาญหัวใจของตน ใครเขาจะประสบความสำเร็จ เขาจะยิ่งใหญ่ขนาดไหน นั่นมันสุจริตหรือทุจริตยังไม่รู้เลย ถ้าความทุจริตนั้นก็แสวงหาเวรหาคกรรมมาเผาหัวใจของเขา

เราทำความสุจริตของเรา ถ้าทำสิ่งใดประสบความสำเร็จสมความปรารถนา นั่นคือหน้าที่การงานของเรา นั่นคือความเพียร ความวิริยะ ความอดุสาหะของเรา เราทำความเพียร ความวิริยะ ความอดุสาหะเพื่อความบริสุทธิ์ ความสัจธรรมในหัวใจของเรา เราเมตตาตน เมตตาตนไง ไม่ใช่เมตตาอยู่ในตัวหนังสือ

เวลากิเลสตัณหาความทะยานอยากในใจของตนมันมีมารยาสาไทย ใ้อมารยาสาไทยนะ เมตตาๆ เมตตา มันจะคว่ำของคนอื่นก่อน เมตตา มันเอาของมันซ่อนไว้แล้วจะไปหยิบของคนอื่นมาใช้ก่อน

ถ้าเมตตาๆ เราเอาของเราให้เขาใช้ก่อน สิ่งใดเป็นประโยชน์กับเรา ประโยชน์กับเรานะของเราใช้สอยไปแล้วมันเป็นประโยชน์แล้ว นั่นมันเป็นของของเราไง นี่มาวัดมาวามาสีเสลดทาน ทำบุญทิ้งเหวๆ ไซ้ใหม่ ทำบุญทิ้งเหวนะบุญมหาศาล พอบุญมหาศาลไป บุญมหาศาลได้ อะไรขึ้นมา ไม่ได้อะไรขึ้นมา กลับไปว่างเปล่า

แต่หลวงตาท่านสอนนะ เวลามานี้ร่วว่างเปล่า เวลากลับไปให้บรรพทุกพุทโธๆ ไปเติมค้นรณะ

ถ้าหัวใจของเรามีสัจจะมีความจริงขึ้นมา มันมีจุดยืนของมัน มีความสุขของมันไง ถ้ามีความสุขของมัน มันเห็นนะ มองไปทางโลกสิ เวลาสมบัติของเรา เราไม่เห็นใจ สมบัติของเราคือชีวิตของเรา สิ่งที่ได้เกิดมาเป็นอริยทรัพย์

สมบัติของเขา เขามีชีวิตเหมือนกันแต่เขามองข้ามชีวิตของเขาไปหาปัจจัยเครื่องอาศัยที่เป็นประโยชน์กับเขา ไปแสวงหาโลกธรรม ๔ มีลาภเสื่อมลาภ มียศเสื่อมยศ แต่สิ่งนั้นมันเป็นประโยชน์สิ่งใด

แต่ของเรา เราเกิดมาชีวิตไซ้ใหม่ ชีวิตนี้ต้องมีปัจจัยเครื่องอาศัยไซ้ใหม่ เราก็มีหน้าที่การงานของเราไซ้ใหม่ เราทำของเราด้วยความสะอาดบริสุทธิ์ของเรา ถ้ามันเป็นไปได้โดยคุณธรรม เป็นไปได้โดยความจริง เราก็พอใจของเรา ถ้าเราพอใจของเรา เราเมตตาตนๆ เราไม่ไปแข่งขันกับใครในการทำชั่ว เราจะแข่งขัน แข่งขันทำคุณงามความดีของเรา เห็นไหม

ถ้าแข่งขันทำคุณงามความดีของเรา ถ้าเราเมตตาดูกัน เมตตาดูกันมันมีความสะอาด บริสุทธิ์ในใจของเรา แต่เวลากิเลสมันเผามันผลาญนะ มันน้อยเนื้อต่ำใจ มันเปรียบเทียบคนอื่น ไปทั้งนั้นนะ คนหนึ่งอย่างนี้ คนหนึ่งอย่างนั้น ใจคนนั้นๆ ในหัวใจของเขาเดือดร้อนขนาดไหน ของเราๆ เราทำของเรา นี่เราทำของเรา เราจะมีชีวิตของเรา

วันนี้วันพระๆ วันพระหัวใจผู้ที่ประเสริฐ ประเสริฐแล้วมีความสุขมาก อุดตา หิ อุดตาใน นาถิ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน จบ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน ความรู้สึกนึกคิดของเราใจ มีสติปัญญาของเราใจ

นี่ตนเป็นที่พึ่งของตนไม่ได้ใจ อาศัยพึ่งพาคนอื่นใจ เราไม่ใช่ทารกนะ ทารกเราเกิดมา เกิดมาพ่อแม่เป็นพระอรหันต์ของลูก พ่อแม่เลี้ยงดูแลมา พุ่มพักมา ดูแลมา พอเราโตขึ้นมาเราก็ ต้องเป็นผู้ใหญ่ขึ้นมา แล้วเราก็ต้องดูแลอนุชนรุ่นหลังต่อไป ความดูแลอนุชนรุ่นหลังต่อไปเพื่อความร่มเย็นเป็นสุขใจ พระพุทธศาสนา ขาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ พระมหากษัตริย์เป็นผู้นำ ผู้นำผู้คุ้มครองดูแลเพื่อความเสมอภาค ขาติคือประชาชนที่รวมกันเป็นกลุ่มเป็นก้อนขึ้นมา รวมตัวขึ้นมาเป็นชาติ ศาสนา ศาสนากล่อมเกล้าหัวใจของเราๆ

เราเกิดมาด้วยคุณธรรมของเรา เพราะเราเกิดมาเป็นมนุษย์ใจ เกิดเป็นมนุษย์มีคุณค่าๆ อย่าไปน้อยเนื้อต่ำใจอะไรทั้งสิ้น มีชีวิตแล้ว มีชีวิตแล้วเรามีสติปัญญา คนที่มีสติปัญญาเขาทำ สิ่งใด นี่อำนาจวาสนาบารมี ถ้าเขามีบารมีของเขา มีคนชื่นชมบูชา ถ้ามันมีบารมี ถ้าไม่มีบารมี เราก็ทำมาอย่างนี้ใจ ดูสิ กำปั้นเล็ก กำปั้นใหญ่ กำปั้นใหญ่มันก็หนักหน่วงของเขา กำปั้นเล็กมัน ก็เบาหน่อย

นี่ก็เหมือนกัน ชีวิตของเรา เราได้สร้างสมมาอย่างนี้ใจ กำปั้นเราจะเล็ก กำปั้นเราจะไม่มี น้ำหนักใดๆ เลย มันก็เป็นกำปั้นของเราใจ ถ้ากำปั้นของเรา เราก็ดูแลชีวิตของเรา ถ้าเราดูแล ชีวิตของเราให้หัวใจเราร่มเย็นเป็นสุข อย่าให้มีมารยาสาไทย

มันมีมารยาสาไทย “เมตตาๆ”...เมตตาอะไร ความเมตตามันไม่มีมารยาสาไทย สิ่งที่มี มารยาสาไทยนั้นนะกิเลส ไปวัดไปฟังธรรมๆ ขึ้นมาเพื่อให้มีสติปัญญาเท่าทันความคิดของตน ไม่ต้องไปชนะคนอื่นหรอก เราเท่าทันความคิดของตน ถ้าเท่าทันความคิดของตนแล้วอยากจะ

ประพฤติปฏิบัติ อายากจะประพฤติปฏิบัติ ถ้าไม่ประพฤติปฏิบัติขึ้นมามรรคผลไม่มีหรอก มัน
เป็นไปไม่ได้

ถ้ามันเป็นไปได้ คนเราเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เทวดา อินทร์ พรหมเวลาเขาหมด
อายุขัยของเขา เขาก็เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ แล้วถ้าเขาอยู่ที่สูงแล้วมันจะไปเกิดที่ไหน อย่าง
น้อยนะ เทวดาเขาอวยพรกันๆ เทวดาเวลาเขาจะตาย อย่างคนเราเวลาแก่เฒ่าชราภาพไม้ไถ่
ฝุ่งๆ เรารู้ว่าคนนี้ไถ่จะหมดชีวิตแล้ว เทวดาเวลาเขาไปเกิดแสงเขาสว่างไสวนะ แล้วก็เฒ่าไปๆ
พอเขาจะตาย นั่นนะอาหารทิพย์ เขาจะมาเยี่ยมเยียนกัน “ถ้าตายไปแล้วขอให้ได้ไปเกิดเป็น
มนุษย์ ได้พบพระพุทธศาสนา ได้สร้างบุญกุศลแล้วได้กลับมาเกิดเป็นเทวดาใหม่” แค่นั้นนะ
แล้วเทวดา อินทร์ พรหมเขาก็มาเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เขาต้องการสิ้นสุดแห่ง
ทุกข์ๆ เห็นไหม เวลาเทวดา อินทร์ พรหมเขาหมดอายุขัยเขาก็เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ

นี่ก็เหมือนกัน เราก็ก็นเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เราเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะแต่เราเกิด
เป็นมนุษย์แล้ว เทวดาเขาชื่นชมส่งเสริมกันให้เกิดเป็นมนุษย์เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เวลา
เกิดมาพบพระพุทธศาสนา สิ่งที่ทำบุญกุศลๆ นี่ผลของอามิสทานเกิดจากวัตถุ เกิดจากเจตนา
ของเราที่ได้เสียสละไป มันก็เป็นบุญนั่นแหละ บุญก็คือบุญ ถ้าใครได้สร้างอานาจวาสนามาก
น้อยแค่ไหนเขาจะมีสติปัญญาของเขา เขาจะย้อนกลับมา

คำว่า “สติปัญญา” คือรู้เท่าทันความรู้ลึกของตน ปัญญาคือความรอบรู้ในกองสังขาร
รอบรู้ในความคิด ความปรุง ความแต่งในหัวใจของตน ถ้ามันรอบรู้ในความคิด ความปรุง ความ
แต่งในหัวใจของตน พยายามตัดแปลงหัวใจของตนให้คิดดีขึ้น ถ้าคิดดีขึ้น เห็นไหม

นี้ทรัพย์ภายนอก ทรัพย์ภายใน ถ้าทรัพย์ภายนอกแสวงหามาขนาดไหน ถ้ามันเสื่อมค่า
ไปมันก็จบ ถ้าทรัพย์ภายในๆ ทรัพย์ของเราไม่มีใครสามารถมายึดแย่งของเราไปได้ แล้วถ้าใคร
ทำความสงบใจเข้ามา ใจที่สงบระงับขึ้นมามีคุณธรรมในใจของตนขึ้นมา นี่ไง ถ้าเมตตาตนๆ
ความเมตตาตนถ้าใจมันสงบแล้วมันจะหาที่สงบที่วิเวก

ถ้าใจมันสงบแล้ว ถ้ามันพลิกมันแปลง เวลาคำพูดออกไปกะล่อนทั้งนั้นนะ “จิตสงบ
แหม! เป็นสมาธิ”...เป็นสมาธิแล้วสมาธิมันได้มาอย่างไร มันสงบมันก็สงบในใจของมันใช่ไหม
ถ้าใจมันสงบแล้วมันมีความสุขของมัน ถ้ามีความสุขของมันนะ ใ้โฮ! มันโหยหานะ โหยหา

คุณสิ เวลาครูบาอาจารย์ของเราท่านประพฤติปฏิบัติเวลามันเป็นสมาธิแล้วมันเสื่อมน เวลาเสื่อมนั้นมันทุกขมันร้อน มันแผดมันเผา ถ้าเวลามันสงบขึ้นมา เวลาคนทำความสงบของใจ ขึ้นมาใจมันสงบ อู้ฮู! จะปฏิบัติให้ถึงที่สุดแห่งทุกข์ ปฏิญาณตนเลยนะ จะไปที่สุดแห่งทุกข์ พอเดี๋ยวมันเสื่อมน หันรีหันขวาง ไปไม่ถูก พอไปไม่ถูก ถ้าคนมีอำนาจวาสนาบารมีอยู่เขาก็พยายามของเขา รื้อฟื้นของเขา

ในการกระทำ ในชีวิตเรามันมีรุ่งเรืองและตกต่ำ ชีวิตของเรามันไม่แน่นอนหรอก ในการประพฤติปฏิบัติสูงๆ ต่ำๆ ทั้งนั้นนะ เวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์ของเราท่านสั่งสอนท่านถึงมีหนักมีเบา เวลาถ้ามันเสื่อมน เวลาที่มันรุนแรงต้องหนักหน่วงกับมัน ต้องเต็มทีกับมัน เวลามันเป็นสมาธิมันนุ่มนวล มันนุ่มนวลเราก็ดูแลด้วยสติด้วยปัญญาของเราที่ความนุ่มนวลของเรา มันมีหยาบมีละเอียดยนะ มรรค ๔ ผล ๔ เวลามรรคโสดาปัตติมรรค สกิทาคามี มรรค อนาคามีมรรค อรหัตตมรรค ไม่เหมือนกัน ถ้าคนไม่รู้ไม่เห็นพูดไม่ได้ด้วย แล้วศาสนาไหน ไม่มีมรรค ศาสนานั้นไม่มีผล

ที่นี้เรามาวัดมาวากัน เรามาทำบุญกุศลของเรา เราสร้างอำนาจวาสนาของเรา ให้อำนาจวาสนาสິงที่ปัจจัยเครื่องอาศัยทุกคนก็แสวงหาได้ แต่เวลาทำความจริงๆ ขึ้นมา ใครมีอำนาจวาสนาเข้าทางจงกรม นั่งสมาธิภาวนาเพื่อค้นคว้าหาใจของตนๆ ใจที่มีคุณค่านี้

สิ่งที่เราเกิดมา สิ่งที่มีค่ามากที่สุดก็คือชีวิตของเรา ชีวิตที่สมบูรณ์แบบมันมีค่าอยู่แล้ว แต่หัวใจที่สมบูรณ์แบบ หัวใจที่มีคุณธรรมขึ้นมา มีคุณค่ามากกว่า ถ้ามีคุณค่ามากกว่า ถ้าเราเมตตาดูตุนๆ เราไม่มีมารยาสาไทย เราไม่กะล่อนปลิ้นปล้อน มันไม่หวาดระแวง มันไม่เอาอะไรมาเผาใจมันหรอก

แต่ถ้ามันปลิ้นปล้อนนะ หน้าไหว้หลังหลอก หน้าฉากอย่างหนึ่ง หลังฉากอย่างหนึ่ง เวลาภิเษกๆ กิเลสบังเงา แสดงธรรม แสดงธรรมะของพระพุทธเจ้า กิเลสท่วมหัว เอารัดเอาเปรียบเขา

คำว่า “เอารัดเอาเปรียบเขา” หลวงตาท่านสอนประจำ คำว่า “เอารัดเอาเปรียบเขา” นั้นนะไปเอาไฟเอาไฟมาเผาตนทั้งนั้นนะ เพราะการกระทำนั้นคือกรรม กรรมที่กระทำนั้นนะ จะทำที่ไหน จะทำในที่เปิดเผย ทำในที่ปิดบังขนาดไหน กรรมๆๆๆ

นี่เขาว่าเอาวัดเอาเบรียบบๆ คิดว่าได้ประโยชน์ๆ นั่นนะ มันได้มาแต่วัตถุไง แต่สิ่งที่ได้มา ได้มาจากอะไร จากกะล่อนปลิ้นปล้อน มารยาสาไทย หน้าไหว้หลังหลอก อย่างนั้นนะหรือ ใ้ พวกหน้าไหว้หลังหลอก แล้วบอกเมตตาดาน

เมตตาดานอย่าหน้าไหว้หลังหลอก อย่าให้กิเลสมันตลบหลัง ทำอะไรให้มันซื่อสัตย์ ทำตามความเป็นจริง

“โธ้ย! อย่างนี้ก็หากินไม่ได้แล้ว”

มีคนล้อเลียนมากกว่าถือศีลไม่ได้ ถ้าซื่อสัตย์แล้วจะหากินไม่ได้ ต้องต่อรองราคาเวลา ค้าขาย เรามีวิธีพูดทั้งนั้นนะ ถ้าคนมันซื่อสัตย์นะ แล้วไม่ใช่คนซื่อสัตย์ธรรมดา เราเห็นเยอะเยอะไป เวลาคนตกทุกข์ได้ยากมา เวลาเขาเดินไปไหนนะ แม่ค้าที่เขาใจเป็นธรรมนะ เขาให้กินฟรี คนตกทุกข์ได้ยาก ไม่มีเงิน เขาให้กินฟรีๆ เขาให้เลยๆ เขาไม่เรียกร้องเอาเงิน เราเห็นเขาทำกันแล้วชื่นใจ ถ้าเห็นอย่างนั้นนะ แฮ่ม! พอใจมาก อยากจะตามไปเจอคนนั้นนะ แต่ไม่ได้หรอก เพราะอะไร เพราะเขาทำกับคนคนนั้น ถ้าเจอพระ พระต้องแพงๆ นี่โลกเป็นอย่างนั้น

เวลาเขาทำ อารมณ์อารมณ์หนึ่ง อารมณ์มันเปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา สิ่งดีที่ผ่านไป แล้วก็ผ่านไปแล้ว แต่เราก็ดูด้วยความชื่นชม ดูด้วยความชื่นชม ดูด้วยความอบอุ่น เห็นใหม่ เมตตาดานๆ นั้นเขาเมตตาเขา นั้นเขาได้สร้างประโยชน์กับเขา

คนคนหนึ่งทุกข์จนเข็ญใจ เขาไม่มีจะกิน เขาได้ให้อาหารเขา แล้วคนที่ได้กินแล้วเขาก็ขอบคุณ ขอบคุณนะที่ให้อาหาร นี่มันปลื้มใจ นี่ไง สิ่งทีกระทำ ถ้าเมตตาดานๆ เพราะเมตตาดาน ให้เขาแล้วมันได้ขึ้นมา มันได้ขึ้นมาจากการกระทำของเขา นี่ไง ถ้ามันเมตตาดาน เมตตาดานแล้ว เมตตาดานอื่น

ถ้ารัก ของฉัน ไม่ได้ ได้เสียเลยละ คู้ย! ยิ่งจะกว้านมาให้มากขึ้นเรื่อยๆ

ที่ไหนมีรักที่นั่นมีทุกข์ ที่ไหนมีเมตตาค้าจุนโลก มีเมตตาค้าจุนโลก เราเมตตาดานๆ เมตตาดาน เวลามันคิดขึ้นมาจะตบมันลงไป ความรู้สึกนึกคิดที่มันไม่ดีนี้ไร้สาระ คิดแล้วคิดเล่า แล้วความคิด ความคิดมันเกิดจากจิต แล้วเกิดจากจิต ถ้าสติปัญญามันไม่เข้มแข็งมันก็ทะล่อม หลอกหลวงอยู่อย่างนี้ แล้วก็ระวางไปหมดเลย แล้วจะเมตตาดานหรือ นี่เผาตุนทั้งนั้นนะ

ถ้าเมตตาดูคนนะ เมตตาดูคน เวลาจะมาประพฤติปฏิบัติมันก็ง่ายขึ้น คำว่า “ง่ายขึ้น” ใน การภาวนาที่ว่ามันเจริญแล้วเสื่อมๆ ถ้ามันเจริญขึ้นมามันมีความสงบระงับเข้ามา ให้มันเป็น จริงเป็นจริงขึ้นมา บริกรรมพุทโธๆ พุทโธไปเรื่อยๆ อย่างที่มัน

ไฉนนี้ด้วยวุฒิภาวะที่อ่อนแอ เวลามันเจียบๆ หน่อยก็ “โธ่! เป็นสมาธิๆ”...สมาธิอะไรของ มึง ถ้ามันยังพุทโธได้อยู่มันไร้สาระนะ เหมือนคนเราเลย คนที่เขาเป็นเศรษฐี คนที่เขาประสบความสำเร็จ เขารู้จักประหยัดมัธยัสถ์ เขารอบคอบของเขา เขาดูแลเงินทองของเขา เขาดูแล ผลประโยชน์ของเขาไม่ให้คนมาหลอกมาล่อ ไม่ให้คนมาตุกมาตัก คนที่เขาจะมีเขาต้องมีสติมี ปัญญาเขาถึงรักษาทรัพย์สมบัติของเขาได้ แล้วคนรวยที่เขารักษาสมบัติของเขา เขาจะรักษา สมบัติของเขาต่อเนื่องได้เขาต้องรอบคอบ เขาต้องดูแลรักษาของเขา

ไฉนนี้ก็เหมือนกัน “สมาธิๆ”...เอ็งไม่มีสักบาทหนึ่ง ยังกู้เงินเขาใช้อยู่เลย อวดร่ำอวดรวย อวดว่าตัวเองมีคุณธรรม ไร้สาระมาก เพราะอะไร เพราะว่าสังคมปฏิบัติ เพราะมนุษย์ มนุษย์ เป็นสัตว์มหัศจรรย์ คิดอย่างหนึ่ง พุดอย่างหนึ่ง ทำอย่างหนึ่งไป ความจริงมันก็ไม่ใช่ออย่างนั้น แต่ ก็พุดอย่างหนึ่ง ทำอย่างหนึ่ง คิดอย่างหนึ่ง เวลาคิดขึ้นมา คิดมาในใจแล้วไม่กล้าพูดนะ คิดมานี้ พุดอะไรไม่ได้เลย แต่เวลาทำ ทำอีกอย่างหนึ่ง นี่มนุษย์เป็นสัตว์มหัศจรรย์ไป มันถึงความ เมตตาดูคนๆ มันไม่เมตตาดูคน ไม่เมตตาเพราะอะไร เพราะความรู้สึกนึกคิดมันไม่เป็นความจริงไป แล้วจิตมันจะเอาความจริงมาจากไหน

ถ้ามันจะเอาความจริงมาจากไหน เราเข้มแข็งของเรา พุทโธไปเรื่อยๆ หายใจเข้านึกพุท หายใจออกนึกโธ พุทโธๆ ของเราไป ถ้ามันสงบระงับ มันเป็นจริงขึ้นมา ไฉน! ขนลุกขนพองนะ วิตก วิจาร ปิติ สุข เอกัคคตารมณ์

เวลามันเกิดปิตินี้ขนลุกเลยนะ ตัวนี้สั่นคลอนสั่นไหวไปหมด แต่ก็แค่นั้น ปิติแล้วมันจะไป ความสุขข้างหน้า ถ้าเป็นความสุข ความสุขแล้วติดสุขมันก็แค่นั้นนะ ถ้าติดสุขแล้วมันจะไป เอกัคคตารมณ์ จิตตั้งมั่นข้างหน้า

วิตก วิจาร ปิติ สุข เอกัคคตารมณ์ มันเป็นองค์ของสมาธิ แล้วเขาก็ไม่กัน เขาเขียน คำถามไปถามนะ “ผมวิตก ผมวิจาร ผมมีปิติ ผมมีความสุข ผมมีเอกัคคตารมณ์ ใช่หรือไม่”

อาจารย์เขาตอบว่าใช่ ใช่ตามตัวอักษรไง ใช่โดยที่มันไม่รู้เรื่องไง ถ้ามันรู้เรื่องในหัวใจของมัน ใต้นั้นมันไปตามขั้นตอนไง เหมือนกัน เวลาหลวงตาท่านไปเยี่ยมวัดนรนาถฯ เวลาเพื่อนท่านจะให้สอนบอกให้ดูปัจจุสมุปบาท ท่านบอกไม่ดู ปัจจุสมุปบาทตัวจริงไม่เป็นแบบนี้เขียนไว้เลยนะ ปัจจุสมุปบาทนะ โอ้โฮ! เป็นวรรคเป็นตอนเลยนะ

นี่ก็เหมือนกัน “วิตก วิจารณ์ ปิติ สุข เอกัคคตารมณฺ์ ผมได้ขั้นไหน”

“โอ้ย! ได้สมาธิฯ” มันไม่ใช่เมตตาตนแล้วเมตตาคนอื่น ตัวเองไม่รู้ ได้แต่การท่องจำนกแก้วนกขุนทอง แล้วถ้าใครเขียนมาถูกต้องตามตัวอักษรก็ถูก ถ้าตามตัวอักษรมันก็ตัวหนังสือใครก็เขียนได้ นักเรียนวันอาทิตย์พระพุทธานามันก็เขียนได้ ใครก็เขียนได้ “ผมเป็นอย่างนี้ๆครับ”

โอ้! หลวงปู่มันนะ เวลาท่านเทศน์ว่ากาการ ถ้าเวลาจำเป็นของท่าน ท่านบอกว่าไม่ได้เดี่ยวกิเลสมันจะเอาไปใช้ อะไรสิ่งที่เป็นความจริง ท่านให้มันเป็นเองมันจะได้รู้ของมันเอง

ขนาดเทศน์ว่ากาการเขายังไม่บอกเลย แล้วเวลาบอกมันต้องให้มันเป็นความจริงของมันขึ้นมา ถ้าความจริง คนไม่รู้ไม่เห็นมันจะเป็นจริงได้อย่างไร

ไฉนเวลาเขียนตามตัวอักษรถูก ถูกหมดเลย แล้วถามว่าใช่ไหม ใช่

มันก็จะเหลือแต่โลกีย์ปัญญา ปัญญาโลกๆ ที่ศึกษาเท่าทันกันเป็นปรัชญา เป็นตรรกะ แต่ความจริงเข้าไม่ถึง ความจริงไม่มี ถ้าความจริงมีนี่เมตตาตน เมตตาตน เมตตาตนไม่ได้ ไม่เข้าถึงสู่ความจริงแล้วจะไปเมตตาคนอื่นตรงไหน จะเอาอะไรไปเมตตาเขา ในเมื่อเราก็มารู้สะเปะสะปะ แม่ปู่ “เดินให้ตรงๆ นะ เดินอย่างแม่นี้แหละเดินให้ตรงๆ นะ” แม่ปู่ เดินเลย คู้ฮู! “เดินให้ตรงๆ สิ เดินให้ตรงสิ แม่เดินตรงเปี้ยะเลย เดินอย่างแม่นี้แหละ เดินอย่างแม่นี้แหละ เดินตรงๆ นะ เดินตรงๆ นะ” แม่ปู่ฯ นี่ไม่ได้เมตตาตนเลย ไม่รู้จักเหน็จจักได้ ไม่รู้จักผิดจักถูก ไม่รู้สิ่งใดเป็นสิ่งใดเลย

นี่ไง เราจะเมตตาตน วันพระๆ วันพระเป็นผู้ประเสริฐ เราประเสริฐในหัวใจของเรา ประเสริฐในหัวใจของเราคือเรามีสติปัญญาเท่าทันความคิดของเรา เอาตัวเราให้พ้นจากการครอบงำของกิเลส แล้วเราจะมีจุดยืนของเรา รักษาชีวิตของเรา ทำคุณงามความดีของเรา

ทำคุณงามความดีที่ดีที่สุดคือนั่งลง หายใจเข้านึกพุท หายใจออกนึกโธ เพราะอะไร เพราะเราจะเข้าไปค้นจิตได้สำนึกของเรา เราจะค้นคว้าหัวใจของเรา เราจะค้นคว้าจิตวิญญาณ ที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ หล่อหลอมให้มันมีความจริงขึ้นมาในใจของเรา อันนี้มีค่าที่สุด พระพุทธศาสนาสอนเข้ามาที่นี่

แต่สังคมนั้นอ่อนแอ ท่านถึงให้รู้จักเสียสละทานก่อน เสียสละทานให้มันมี สติสัมปชัญญะขึ้นมาแล้วค่อยฝึกหัดขึ้นมาเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นมา อนุปปิพิกถา ทาน ศีล ภาวนา แล้วเราฝึกหัดภาวนา ฝึกหัดภาวนาของเรา ฝึกหัด แต่มันทำได้ยาก ทำได้ยากเพราะมันเป็น นามธรรม มันจับต้นชนปลายตรงไหนไม่ได้เลย แล้วจะจับอย่างไร ทำอย่างไร

ก็หัวใจของตบใจ ความรู้สึกของตบใจ ความทุกข์ในใจของตบใจ กำหนดลมหายใจเข้านึก พุท หายใจออกนึกโธ รักษาอย่างนี้ แล้วถ้ามันเห็นจริงๆ ขึ้นมา นี่มีคุณค่า เวลามันมีคุณค่ามันมี คุณค่าที่เราเห็นจริงๆ เราจับได้จริงๆ หัวใจของเราจริงๆ เอวัง